

တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင် မြန်မာစစ်တပ်က ကိုဗစ် - ၁၉ ကို လက်နက်သဖွယ်အသုံးပြုခြင်း

ဆက်သွယ်ရန်

တနင်္သာရီတိုင်းလူထုအသံ

✉ tnipeoplevoice21@protonmail.com

မိတ်ဆက်။ မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ပိုင်း တနင်္သာရီဒေသတွင် ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှုအပေါ် စစ်အာဏာသိမ်းမှု၏ သက်ရောက်မှု။

မြန်မာစစ်တပ်သည် လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော နိုင်ငံရေး၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် ကျန်းမာရေး အကြပ်အတည်းများ၏ အကြောင်းရင်းခံဖြစ်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက်နေ့တွင် စစ်အာဏာသိမ်းခြင်းဖြင့် မြန်မာ စစ်တပ်က တရားမဝင် အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး ထိုအချိန်မှစ၍ ၎င်း၏ အတိုက်အခံများဖြစ်သော နိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်ကြသော ပြည်သူ အများစုအပေါ်တွင် အကြမ်းဖက် ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်မှုများကို နိုင်ငံအနှံ့လှုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ဤအစီရင်ခံစာက ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါနှင့် စစ်အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှု နှစ်ခုပေါင်းကြောင့် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးရှိ ပြည်သူများအပေါ် သက်ရောက်ခဲ့သည့် အကြပ်အတည်းများကို မတူကွဲပြားသော လမ်းကြောင်းများဖြင့် လေ့လာဆန်းစစ်ထားပါသည်။ ဤတင်ပြချက် အကျဉ်းချုပ်အတွက် သုတေသနကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ် လအထိ ပြုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။¹

တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးရှိ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များသည် မကြာခဏပင် လစ်လျူရှုခံခဲ့ရပြီး ဒေသတွင်း အခြေအနေမှာ မကြာခဏပင် ပြည်တွင်း ပြည်ပ မီဒီယာများ၏ လျစ်လျူရှုခြင်းခံရသည်။ မိမိတို့သည် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါနှင့် စစ်အာဏာသိမ်းမှု၏ ပူးပေါင်း သက်ရောက်မှုများအပေါ် မိမိတို့၏ တွေ့ရှိချက်များသည် ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ ခံစားမှုများကို မီးမောင်းထိုးပြနိုင်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားဒေသများတွင် သက်ရောက်နေသော ကိစ္စရပ်များကိုလည်း ရောင်ပြန်ဟပ်နိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

TPV ၏ သုတေသနက တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင် စစ်အာဏာသိမ်းမှုနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါ၏ အဓိကကျသော သက်ရောက်မှု (၈) ခုကို တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

- 1) စစ်အုပ်စု၏ ထိန်းသိမ်းမှုအတွင်း နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများ၏ သေဆုံးမှုများအတွက် ကိုဗစ်-၁၉ ကို အကြောင်းပြချက်အဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။
- 2) နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများအား သီးခြားခွဲထားခြင်းအတွက် ကိုဗစ်-၁၉ ကို ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု ပြသချက်အဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။
- 3) စစ်အုပ်စုက ဖွင့်လှစ်ထားသည့် ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံသည့် နေရာများတွင် လုံခြုံမှုမရှိဟု ပြည်သူများ က ခံစားရပြီး ထိုနေရာများတွင် ဖမ်းဆီးခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ကြသည်။

¹ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည် အဓိက သုတေသန တွေ့ရှိချက်များမှာ အဓိက သတင်းပေး အင်တာဗျူးများနှင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလမှ ၂၀၂၂ မတ်လအတွင်း တနင်္သာရီတိုင်း မြို့နယ် ၁၀ ခုလုံးတွင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် စစ်တပ် မေးခွန်းလွှာများကို အခြေခံထားသည်။

- 4) ကျန်းမာရေးစံချိန်စံညွှန်း အားနည်းခြင်းနှင့် စစ်အုပ်စု၏ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံသည့် နေရာများတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ တွေ့ရှိရသည်။
- 5) လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ကို စစ်အုပ်စုက ကန့်သတ်ရန်အတွက် ကိုဗစ်-၁၉ အား အကြောင်းပြချက် အဖြစ် အသုံးပြုသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။
- 6) စစ်အုပ်စုက နှာခေါင်းစည်းမတပ်ဖို့ အမိန့်ပေးခြင်းသည် ကိုဗစ် -၁၉ ကာကွယ်ရေး စံချိန်စံညွှန်းများကို ချိုးဖောက်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိရသည်။
- 7) စစ်အုပ်စုက လုံခြုံရေးကို အကြောင်းပြပြီး ညအချိန် နေအိမ်များသို့ ဝင်ရောက်စစ်ဆေးရာတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ရောဂါကို ၎င်းတို့က မကာကွယ်သည့်အပြင် ပြည်သူလူထု ချိုးဖောက်ခြင်းကို တွေ့ရှိပါက ဖမ်းဆီးခြင်း ဒဏ်ရိုက်ခြင်းများကို တွေ့ရှိရသည်။
- 8) လူထုကဦးဆောင်သော ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ရေးအစပျိုးမှုများနှင့် တွန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများကို စစ်အုပ်စုက ဖျက်ဆီးနှောင့်ယှက်ခြင်းများ တွေ့ရှိရသည်။

အကြံပြုချက်များ

တနင်္သာရီ လူထု အသံသည် ဤတင်ပြချက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် တွေ့ရှိချက်များမှာ မြန်မာစစ်အုပ်စု၏ ကိုဗစ်-၁၉ အခြေအနေကို သံသယရှိစရာ မရှိပဲ ပိုမို ဆိုးရွားအောင် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်လောက်သော ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်သူ မဟုတ်ဟူသည့် ကြီးထွားလာနေသော အထောက်အထားကို ပိုမို ခိုင်မာစေလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာပြည်သူများအား ကိုဗစ်-၁၉ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများပေးပို့သော နိုင်ငံတကာ သက်ဆိုင်သူများအတွက် ယုံကြည်စိတ်ချရသော လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် အဖြစ် မြန်မာစစ်အုပ်စုကို ထည့်သွင်း မစဉ်းစားသင့်ပေ။

တနင်္သာရီတိုင်းသည် စစ်အုပ်စုကို အားကောင်းစေရန် ပြုလုပ်သော နေရာဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ အဓိက မဟာဗျူဟာများအနက် တစ်ခုမှာ အတိုက်အခံ နယ်မြေများတွင် နေထိုင်သည့်ပြည်သူများကို စုပေါင်းလျက် ပြစ်ဒဏ်ခတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားသော အကူအညီများကို စစ်အုပ်စုမှ တဆင့် ဖြန့်ဖြူးခြင်းလုပ်ဆောင်ခဲ့မည်ဆိုပါက တနင်္သာရီတိုင်းရှိ ပြည်သူများသည် ဘေးဖယ်ထားခံရပြီး စစ်အုပ်စုက အကူအညီများကို စစ်လက်နက်သဖွယ် အသုံးပြုသွားသည်ဟု အတွေ့အကြုံများအရ ခန့်မှန်းနိုင်သည်။

မိမိတို့သည် ကုလသမဂ္ဂနှင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသို့ အောက်ပါအတိုင်း အကြံပြုတိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

- နိုင်ငံတကာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားသော အကူအညီများကို တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံနေရာအနှံ့အပြားတွင် အရေးပေါ် လိုအပ်လျက်ရှိသော်လည်း ထို

အကူအညီများကို စစ်အုပ်စုမှ တဆင့် ဖြန့်ဝေခြင်း သို့မဟုတ် စစ်အုပ်စုနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်နေသော မည်သည့်အဖွဲ့စည်းနှင့်မျှ ပူးပေါင်းပေးအပ်ခြင်းမျိုး မလုပ်သင့်ပါ။

- ဆိုးရွားပြီး အဖက်ဖက်မှ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုအလုံးစုံနှင့်ရင်ဆိုင်နေရသည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုဗစ်-၁၉ ပြဿနာကို ကုလသမဂ္ဂ ဦးဆောင်သည့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီအတွက် အရေးယူဆောင်ရွက်မှု များကို ပြုလုပ်ရန် ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်က ဦးဆောင်ရမည်။
- ကုလသမဂ္ဂ အေဂျင်စီများနှင့် နိုင်ငံတကာ NGOများသည် ဒေသခံ လူထု လူမှု အဖွဲ့အစည်းများ၊ တိုင်းရင်းသားလူထု လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်းရင်းသား ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု ပေးသူများကို ယုံကြည်မှု ပေးပြီး နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လမ်းကြောင်းများမှ တဆင့်အပါအဝင် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရမည်။
- လူသားချင်းစာနာထောက်ထားသော အကူအညီများပေးနေသော နိုင်ငံတကာ သက်ဆိုင်သူများသည် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရ NUG၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ နှင့် ကိုဗစ်-၁၉ လုပ်ငန်းအဖွဲ့တို့နှင့် အနီးကပ် ပုံမှန် ဆက်သွယ်မှု၊ အကြံဉာဏ်ရယူမှု နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။
- စစ်တပ်၏ အကြမ်းဖက်မှုများ အဆုံးသတ်စေရန် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေကို နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်ခုံရုံး ICC သို့ လွှဲပြောင်းရန်နှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း လက်နက်ပိတ်ဆို့မှု ပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေး ကောင်စီက ချမှတ်ရမည်။

အခြေအနေ။ မြန်မာ စစ်တပ်၏ မအောင်မြင်သော အာဏာသိမ်းမှု၊ အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှု ကျဆုံးခြင်းတို့သည် ဒေသတွင်း လုံခြုံရေးကို ခြိမ်းခြောက်နေသည်။

ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီက ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါ နှင့် ပတ်သက်၍ အစောပိုင်းက မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။ “အကြမ်းဖက်မှု အခြေအနေများနှင့် ပဋိပက္ခ အခြေအနေများအတွင်း မတည်ငြိမ်မှုများသည် ကပ်ရောဂါကို တိုးမြှင့်စေနိုင်ပြီး အပြန်အလှန်အားဖြင့် ကပ်ရောဂါသည် ပဋိပက္ခအခြေအနေများ၏ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို တိုးများစေသည်။”² ဆိုသည့်အချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် သက်သေပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် လုံခြုံရေးကောင်စီက အောင်မြင်သော ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှု ကြိုးပမ်းချက်ကို ရရှိရန်အတွက် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကို တောင်းဆိုစဉ်က မြန်မာစစ်တပ်က ထိုးစစ် တိုက်ခိုက်မှုများကို ဆက်လက် အရှိန်မြှင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ မြန်မာစစ်တပ်က အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက်မှ စ၍ ရွာများကို မီးရှို့ခြင်း၊ အရပ်သားများကို အစုအပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့်

² ဆုံးဖြတ်ချက် ၂၅၃၂ (၂၀၂၀) ၂၀၂၀ ဇူလိုင် ၁ ရက်တွင် လုံခြုံရေး ကောင်စီမှ ချမှတ်သည်။

လေကြောင်းမှ ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်ခြင်းများ အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ ထိုးစစ်များ၏ အတိုင်းအတာနှင့် ပြင်းထန်မှုကို မြှင့်တင်ခဲ့သည်။³

မကြာသေးခင်က ခန့်မှန်းချက်များအရ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက်မှ စ၍ အိုးအိမ်စွန့်ခွာခဲ့ရသော ရွှေ့ပြောင်း ဒုက္ခသည် ၅၁၉,၅၀၀ ရှိသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းဒုက္ခသည် စုစုပေါင်းမှာ ၈၈၉,၉၀၀ ရှိသွားပြီ ဖြစ်သည်။⁴ ဒေသခံ စောင့်ကြည့်သူများ ပြောကြားချက်များအရ ယင်းသည် ပြည်တွင်း အိုးအိမ်မဲ့မှု အတိုင်းအတာ၏ လျော့လျော့ပေါ့ပေါ့ ခန့်မှန်းချက်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ခန့်မှန်းခြေ လူပေါင်း ၉၈,၀၀၀ မှာ ဒုက္ခသည်များ၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် လျှောက်ထားသူများအဖြစ် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများတွင် နေထိုင်နေကြသည်။ ယင်းတို့တွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက် နောက်ပိုင်းမှ ထွက်ပြေးလာရသူ ၃၂,၀၀၀ ပါဝင်သည်။⁵ စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံအနှံ့ အကြမ်းဖက်မှုများက နိုင်ငံရေး၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှု မအောင်မြင်ခြင်း အပါအဝင် ကျန်းမာရေး ပြဿနာများကို မြန်မာနိုင်ငံတလွှားတွင် ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းသည့် နှစ်အတွင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကိုဗစ်-၁၉ အခြေအနေမှာ သိသိသာသာ ဆိုးရွားလာခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု စနစ်မှာ စစ်အုပ်စု၏ အကြမ်းဖက်မှုအောက်တွင် ပြိုလဲ သွားခဲ့သည်။ WHO ၏ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု စနစ်အရ အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းချိန်မှစ၍ ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ၊ လူနာများ၊ ကျန်းမာရေး အဆောက်အဦများ၊ နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် အခြား အခြေခံ အဆောက်အဦများအပေါ် တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် သေဆုံးသူ ၂၉ ဦး အပါအဝင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအား တိုက်ခိုက်မှု (SSA) ပေါင်း ၂၉၄ ခု ရှိခဲ့သည်။⁶ ယင်းမှာ ရှေးရိုးစွဲ တွက်ချက်နည်းဖြင့် တွက်ချက်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး အခြား သတင်းရင်းမြစ်များက တိုက်ခိုက်မှုနှင့် သေဆုံးမှု အရေအတွက်မှာ ပိုမိုများပြားကြောင်း ပြသနေသည်။⁷

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ကဏ္ဍမှာ လုပ်ကိုင်နေသူများတွင် အချို့မှာ စစ်အုပ်ချုပ်မှုကို ဆန့်ကျင်သည့် လူထု အာဏာဖိဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှု CDM ၏ ဦးဆောင်မှု အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်နေပြီး စစ်အုပ်စု၏ ပစ်မှတ်များ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ နိုင်ငံတလွှားရှိ ဆရာဝန်များ၊ သူနာပြုများနှင့် ဆေးရုံကား

³ ကရင် ငြိမ်းချမ်းရေး ပံ့ပိုးမှု ကွန်ရက်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလ “Terror from the skies” https://www.karenpeace.org/wp-content/uploads/2021/05/Terror-from-the-Skies_Briefing_KPSN_English.pdf
⁴ Myanmar Humanitarian Update အမှတ် ၁၆၊ ၂၀၂၂ မတ် ၁၉ ရက် <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-humanitarian-update-no-16-19-march-2022>
⁵ UNCHR မြန်မာအရေးပေါ် အခြေအနေ (၂၀၂၂ ဇန်နဝါရီ ၁၇ အထိ) <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-emergency-update-17-january-2022>
⁶ <https://extranet.who.int/ssa/Index.aspx> (၂၀၂၂ ဧပြီ ၁၄ တွင်ရယူထားသည်)
⁷ “Violence Against or Obstruction of Health Care in Myanmar February-November 2021: 23 December 2021” <https://phr.org/wp-content/uploads/2021/12/Violence-Against-or-Obstruction-of-Health-Care-in-Myanmar-February-December-2021-23-December-update.pdf>

မောင်းသူများအပါအဝင် ကျန်းမာရေး လုပ်သားများအပေါ် တိုက်ခိုက်မှုများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကို တုန့်ပြန်ရာတွင် နိုင်ငံ၏ စွမ်းရည်ကို သိသိသာသာ ပျက်စီးစေခဲ့သည်။ ဆေးရုံများနှင့် ဆေးခန်းများမှာ စစ်သားများ၏ သိမ်းပိုက်ခြင်းကို ခံကြရသည်။ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ကိရိယာများနှင့် အသုံးအဆောင်များမှာ လုယူခြင်းခံရသည်။ လူနာများကို နိုင်ငံတော် ကျန်းမာရေးစနစ်၏ ပြင်ပတွင် ကုသရန် ကြိုးစားသော သပိတ်မှောက်ထားသည့် ဆရာဝန်များနှင့် စေတနာ့ ဝန်ထမ်းများ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းများ ခံကြရသည်။⁸ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးမှ ဒေသခံ သတင်းဌာနများ၏ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အရ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂၁ ရက်တွင် သားဖွားဆရာဝန် မအိမိုမိုမြတ်မှာ လောင်းလုံ မြို့နယ်တွင် ဖမ်းဆီးခြင်း ခံလိုက်ရသည်။⁹

အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် NLD အစိုးရတွင် လုံလောက်သော အရင်းအမြစ်များ ရရှိမှု အားနည်းခဲ့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမနှင့် ဒုတိယ ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်မှုလှိုင်းများကို နှိုင်းယှဉ်ချက်အရ ကောင်းမွန်စွာ ကိုင်တွယ်နိုင်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှု နောက်ပိုင်းတွင် စစ်အုပ်စုသည် နိုင်ငံ၏ ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှုကို နိုင်ငံရေး စစ်ရေးလွှမ်းမိုးစေရန် လုပ်ဆောင်ခဲ့မှုကြောင့် နိုင်ငံတလွှားမှ လူများအတွက် ကပ်ရောဂါ၏ ကျယ်ပြန့်မှုနှင့် သက်ရောက်မှုမှာ သိသာ ထင်ရှားစွာ တိုးများလာစေခဲ့သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လမှ စ၍ မြန်မာနိုင်ငံသည် စစ်အုပ်စု၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု ကြီးမားသော ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်မှု တတိယလှိုင်းကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ တတိယလှိုင်း၏ အမြင့်ဆုံး အပိုင်းတွင် ရန်ကုန်ရှိ မီးသင်္ဂြိုဟ်စက်များသည် ရောက်ရှိလာသော လူသေအလောင်းအရေအတွက်ကို နိုင်အောင် မလည်ပတ်နိုင်တော့ပေ။ အမြင့်ဆုံး အချိန်တွင် နေ့စဉ် ခန့်မှန်းချေ ၄၀၀ ခန့်ရှိခဲ့သည်။¹⁰ လက်ရှိတွင် နိုင်ငံသည် နေရာ အများအပြားတွင် ကူးစက်မှုနှုန်း လျှင်မြန်စွာ ဖြစ်ပွားနေသော အိုမီခရွန် မျိုးကွဲနှင့် ကပ်ရောဂါ၏ စတုတ္ထလှိုင်းကို ကြုံတွေ့နေရသည်။

အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းသည့် နောက်ပိုင်းလများတွင် စစ်အုပ်စု၏ ဆန္ဒပြမှုများကို နှိမ်နင်းမှုမှာ ပိုမို ပြင်းထန်လာခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား သစ်အရေအတွက် လျင်မြန်စွာ တိုးပွားလာခဲ့ပြီး မူလက နေရာထိုင်ခင်းမလုံလောက်ခဲ့သည့် ထောင်စနစ်ကို ပိုမိုဆိုးရွားသွားစေခဲ့သည်။ ထောင်များမှာ ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ရာ နေရာဌာနများ ဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။ ကိုဗစ်-၁၉ အပါအဝင် ရောဂါ ကူးစက်ခံရသော နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများ၏ ဆေးဝါးကုသခွင့်ကို ငြင်းပယ်ခံကြရသည်။ အော့နှလုံးနာဖွယ်ရာ အချက်မှာ စစ်အုပ်စု သည် ဤ အခြေအနေကို အခွင့်ကောင်းယူကာ အချို့သော နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများ စစ်ကြောရေး

⁸ “Myanmar military accused of arresting doctors while COVID-19 infections rise” 22 July 2021 <https://www.reuters.com/world/india/myanmar-military-accused-arresting-doctors-while-covid-19-infections-rise-2021-07-22/>
⁹ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=134616579090113>
¹⁰ “Myanmar’s unchecked epidemic threatens COVID-19 'tsunami'” 8 August 2021 <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Myanmar-Crisis/Myanmar-s-unchecked-epidemic-threatens-COVID-19-tsunami>

စင်တာများတွင် ထိန်းသိမ်းခံရစဉ် စနစ်တကျနှင့် ရက်စက်ယုတ်မာသော နှိပ်စက်မှုများကြောင့်¹¹ သေဆုံးမှုများတွင် သေဆုံးရသည့် အကြောင်းရင်းကို ကိုဗစ်-၁၉ ဟု ဖော်ပြသည့် နည်းနာကို စတင်အသုံးပြုလာခဲ့သည်။¹²

စစ်အုပ်စုက ဦးဆောင်သော နိုင်ငံအနှံ့ ကာကွယ်ဆေး ဖြန့်ဝေပေးမှုတွင်လည်း ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ဘက်လိုက်မှု ကင်းခြင်း အားနည်းခဲ့သည်။ စစ်အုပ်စုနှင့် ဆက်နွယ်သူများ¹³နှင့် လူထုအာဏာဖီဆန်ရေးတွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိသော Non-CDM ဝန်ထမ်းများကို ကာကွယ်ဆေးများ ဦးစားပေးအဖြစ် ထိုးပေးခဲ့ကြသည်။ ကာကွယ်ဆေး အစီအစဉ်ကို တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအား ထောင်ချောက်အဖြစ်လည်း အသုံးပြုလာခဲ့ကြသည်။ ဥပမာ= ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၄ ရက်တွင် NLD နိုင်ငံရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ သက်ကြီးရွယ်အို တစ်ဦးကို ကာကွယ်ဆေးထိုးသည့် စင်တာတွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။¹⁴

ပထဝီနိုင်ငံရေးကို ကိုင်တွယ်အသုံးပြုမှုနှင့် စစ်တပ်လွှမ်းမိုးသော ကာကွယ်ဆေး သံတမန်ရေးရာက အာဏာသိမ်းမှု နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှုကို ပိုမိုပြီး နိုင်ငံရေး ဆန်စေခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်အတွင်းက စစ်အုပ်စုအပေါ် ရုရှားစစ်တပ်၏ ပံ့ပိုးမှုတိုးမြှင့်လာခဲ့ရာ ရုရှား၏ စပွန်ဆစ် ကာကွယ်ဆေးများကို ဝယ်ယူခဲ့ကြပြန်သည်။¹⁵ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယ စစ်တပ်က ကိုဗီရှီးဒ် (အိန္ဒိယ နိုင်ငံထုတ် ကာကွယ်ဆေး ၁၀၀,၀၀၀ ကို စစ်အုပ်စုနှင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံမှု၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်¹⁶ စစ်တပ်ကို ပေးပို့ခဲ့သည်။¹⁷ (ယင်းမှာ အိန္ဒိယ နိုင်ငံထုတ် အက်စထရာ ဇေကာကာကွယ်ဆေး မျိုးတူ ဖြစ်သည်။) တချိန်တည်းမှာပင် အိန္ဒိယအစိုးရသည် မြန်မာ-အိန္ဒိယ နယ်စပ်ကို

¹¹ “Authorities blame death of protester shot in Mandalay on Covid-19” 25 Feb 2021 <https://www.myanmar-now.org/en/news/authorities-blame-death-of-protester-shot-in-mandalay-on-covid-19>

¹² “Myanmar military uses systematic torture across country” 28 Oct 2021 <https://apnews.com/article/myanmar-torture-military-prisons-insein-abuse-390fe5b49337be82ce91639e93e0192f> “Myanmar coup: The women abused and tortured in detention” 9 December 2021 <https://www.bbc.com/news/world-asia-59462503> “Cruelty for its own sake: How Myanmar’s junta uses torture as a tool of oppression” 31 Dec 2021 <https://www.myanmar-now.org/en/news/cruelty-for-its-own-sake-how-myanmars-junta-uses-torture-as-a-tool-of-oppression>

¹³ ၂၀၂၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက်တွင် စစ်တပ်က သမ္မတအဖြစ် ခန့်အပ်ထားပြီး အာဏာကို စစ်တပ်သို့ လွှဲပြောင်းရန် လက်မှတ်ထိုးပေးခဲ့သည့် ဦးမြင့်တွေကို အာဏာသိမ်းပြီး ရက်ပိုင်းအတွင်းတွင် Covishield ကာကွယ်ဆေး ထိုးနေသည့် ဓါတ်ပုံ အစိုးရ မီဒီယာတွင် ပါအပြီး လူထုအကြားတွင် မတွေ့ရတော့ပဲ ရှိသည်။ “Union-level officials, senior government officers get vaccinated in Nay Pyi Taw” 5 Feb 2021, Global New Light of Myanmar.

¹⁴ “Violence Against or Obstruction of Health Care in Myanmar February-September 2021” 26 October 2021 <https://phr.org/wp-content/uploads/2021/10/Violence-Against-Health-Care-in-Myanmar-February-September-2021-October-update.pdf>

¹⁵ “Myanmar aims to buy more Russian, Chinese COVID-19 vaccines as cases rise” 1 July 2021 <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/myanmar-aims-buy-more-russian-chinese-covid-19-vaccines-cases-rise-2021-06-30/>

¹⁶ Nayanima Basu “India plans ‘twin-track’ approach to engage with Myanmar junta as China makes inroads” 6 January, 2022 <https://theprint.in/diplomacy/india-plans-twin-track-approach-to-engage-with-myanmar-junta-as-china-makes-inroads/796249/>

¹⁷ “Tatmadaw receives 100,000 doses of Covishield vaccines donated from Indian Armed Forces” 21 Feb 2022. GNLM

ဖြတ်ကျော်လာရသည့် ဒုက္ခသည်များအတွက် တရားဝင် ထောက်ပံ့ရေး ထူထောင်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပေသည်။¹⁸ ဤအပြန်အလှန် ဆက်ဆံမှုသည် မည်သည့် လူထု ကျန်းမာရေး ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖြည့်စည်းရန်မှမဟုတ်ပဲ စစ်အုပ်စု တရားဝင်ဖြစ်ရေးအတွက် ပံ့ပိုးမှုကို အဓိကထားလုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါ၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုသည် ယခုအခါ ဤရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော စစ်တပ် အာဏာသိမ်းမှုနှင့် ပေါင်းစပ်လိုက်သောအခါ လူမှု အဖွဲ့အစည်း၏ အဆင့်တိုင်းရှိ ပြည်သူများအတွက် လေးပင်သော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်စေသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက် မတိုင်မီက မြန်မာနိုင်ငံက သန်းပေါင်းများစွာသော လူများသည် ပြင်းထန်သော အစားအစာ မလုံလောက်မှု အပါအဝင် သိသာထင်ရှားသည့် ကပ်ရောဂါနှင့် ဆက်နွှယ်သော စီးပွားရေး အကြပ်အတည်းကို ခံစားနေခဲ့ရပြီး အာဏာသိမ်းကြိုးပမ်းမှုနောက်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် အကြောက်တရားတို့က ထို တင်းကြပ်မှု အဆင့်ကို ပေါက်ကွဲလုပ်အဆင့်အထိ ရောက်သွားစေခဲ့သည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်စုံလုံး ကျယ်ပြန့်နေသော ဤတင်းကြပ်မှု၏ ကျန်းမာရေး သက်ရောက်မှုနှင့် စိတ်ဒဏ်ရာတို့မှာ အပြည့်အဝ ပေါ်ထွက်လာခြင်း မရှိသေးပဲ နောက်နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆက်လက်ကျန်ရှိနေလိမ့်မည်။

ဤဆိုးရွားလှသော အခြေအနေများတွင် မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းရှိ ပြည်သူများသည် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ကိုယ်ချင်းစာနာမှုနှင့် ကူညီစောင့်ရှောက်မှုကို ကြီးမားလှစွာ ပြသခဲ့ကြသည်။ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကို တုန့်ပြန်ရာတွင် အတူတကွ လုပ်ဆောင်သူများ၏ မရေမတွက်နိုင်သော နမူနာများရှိခဲ့ပြီး အိမ်နီးချင်းများကို ကူညီခဲ့ကြသည်။ အစားအစာ အလှူပေးခြင်း၊ PPE နှင့် ဆေးဖက်ဆိုင်ရာ အသုံးအဆောင် များ ဖြန့်ဝေခြင်း၊ အောက်ဆီဂျင် ဝေမျှခြင်း၊ သို့မဟုတ် အခမဲ့ ဆေးရုံကား ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း နှင့် အသုဘ ဝန်ဆောင်မှုများ ပါဝင်သည်။ စစ်အုပ်စုက ထို စေတနာ့ဝန်ထမ်းများနှင့် လူထု ဦးဆောင်သော ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်ရေး အစပျိုးလုပ်ဆောင်မှုများကို ရက်စက်စွာ ချေမှုန်းခဲ့ခြင်းဖြင့် သူတို့၏ အသက်ကယ်ရေး လုပ်ငန်းများကို အနှောက်အယှက်ဖြစ်စေသည်။ စစ်အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှု နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှုတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ကျယ်ပြန့်လှသည့် ကွက်လပ်ကို ဖြည့်ဆည်းရန် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုပေးရန် ကြိုးစားခဲ့သူများကို ဖမ်းဆီးခြင်း ရိုက်နှက်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

လူမှုမီဒီယာနှင့် မီဒီယာ လွတ်လပ်ခွင့်ကို စစ်အုပ်စုက ဖျက်ဆီးပိတ်ဆို့နေသည့် အကြားမှ¹⁹ မြန်မာနိုင်ငံတလွှားမှ ပြည်သူများသည် အခြားသော လူမှု မီဒီယာများကို အသုံးပြုလျက် ကိုဗစ်-၁၉ နှင့် သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များကို ဝေမျှခဲ့ကြသည်။ ဒေသခံ မီဒီယာများက လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို စစ်အုပ်စုမှကန့်သတ်မှုများကြောင့် ခက်ခဲသော အခြေအနေများအောက်တွင်

¹⁸ Salai Za Uk Ling “Why it’s time to talk about the aid void on the India-Myanmar border” 22 March 2022 <https://www.thenewhumanitarian.org/opinion/2022/03/22/aid-void-India-Myanmar-border-Chin>
¹⁹ “Bitter reversal: Myanmar military coup wipes out press freedom gains” 28 July 2021 <https://cpj.org/reports/2021/07/bitter-reversal-myanmar-journalists-jailed-imprisoned-military-crackdown/> “Amnesty International press release: Myanmar: Cease persecution of journalists” 27 May 2021 <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/05/myanmar-cease-persecution-journalists/>

အသက်ကယ် အချက်အလက်များနှင့် သတင်းများကို စုဆောင်းတင်ပြရာတွင် ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။²⁰ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသား ဘာသာ မီဒီယာများက အခြားမီဒီယာများ လက်လှမ်းမမီနိုင်သည့် နိုင်ငံ၏ ဝေးလံခေါင်ဖျားသော ဒေသများတွင် ကိုဗစ်-၁၉ အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များ၏ အရေးကြီးသော အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ခဲ့သည်သာမက တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများကို သူတို့၏ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ကိုဗစ်-၁၉ နှင့် သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များကို ပေးနိုင်သည့် ယုံကြည်စိတ်ချရသော အရင်းအမြစ်များလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

သုတေသန တွေ့ရှိမှုများ။ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင် စစ်အုပ်စု၏ ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှုတွင် စစ်တပ်လွှမ်းမိုးမှုကို ချဲ့ထွင်ခြင်း။

၁) စစ်အုပ်စု၏ ထိန်းသိမ်းမှုအတွင်း နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများ၏ သေဆုံးမှုများအတွက် ကိုဗစ်-၁၉ ကို အကြောင်းပြချက်အဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့ကြား ကာလအတွင်းတွင် နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား ကူညီစောင့်ရှောက်ရေး အသင်း AAPP က တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးတွင် စစ်အုပ်စုက ကျူးလွန်ခဲ့သော သတ်ဖြတ်မှု ၅၉ မှုကို မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့သည်။²¹ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြား ဒေသများနှင့် အလားတူပင် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင်လည်း စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက သူတို့ထိန်းသိမ်းထားစဉ်အတွင်း နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများ သေဆုံးမှုကို မျှတမှုရှိအောင် အကြောင်းပြရာတွင် မကြာခဏပင် ကိုဗစ်-၁၉ ကို အသုံးပြုခဲ့သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်တွင် ထားဝယ်ရှိ ဒေါင်းငူ ရပ်ကွက်နေ အသက် ၃၅ နှစ်အရွယ်ရှိ ကိုအောင်ယု၏ သေဆုံးမှုသည် ထိန်းသိမ်းထားစဉ်အတွင်း နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများကို ဥပဒေမဲ့ သတ်ဖြတ်ခြင်းများကို ဖုံးကွယ်ရန် ကိုဗစ်-၁၉ကို အသုံးပြုမှုကို ဖော်ပြနေပေသည်။ ကိုအောင်ယုကို အခြားသော လူ ၄ ဦးနှင့်အတူ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်နေ့ညတွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ဖမ်းဆီးခံရပြီး ၃ ရက်အကြာ ကိုအောင်ယု သေဆုံးသည့်အခါ စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက သူ့ဇနီးအား သေဆုံးရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ ကိုဗစ်-၁၉ ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သော်လည်း သူ့ယောက်ျားဖြစ်သူမှာ ရောဂါကူးစက်ခံရခြင်းမရှိသေးပဲ နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းမှုများကြောင့် သေဆုံးခဲ့ရကြောင်း ဇနီးဖြစ်သူက

²⁰ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းအပြီးတွင် စစ်ကောင်စီသည် သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲရေး ဥပဒေကို အသုံးပြုလျက် လွတ်လပ်စွာ သတင်းစိစစ်မှုကို ကန့်သတ်ခဲ့ပြီး သတင်းသမားများကို ကိုဗစ်-၁၉ နှင့် သက်ဆိုင်သော သတင်းမှားများ ရေးသားသည် ဆိုသည့် အခြေအနေအောက်တွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

²¹ “Daily Briefing in Relation to the Military Coup” 4 April 2022 <https://aappb.org/?p=20919>

ယုံကြည်သည်။²² အခြား လူလေးဦး၏ မိသားစုဝင်များက ထိုသူများသည် ထိန်းသိမ်းခံထားရစဉ်အတွင်း ပြင်းထန်သော နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းမှုများကို ခံစားခဲ့ရသည်ဟု ပြောပြခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကိုအောင်ယုသည်လည်း နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းခြင်း²³ခံရရန် အလွန်ပင် အလားအလာ ရှိခဲ့ပြီး သေဆုံးပြီး ရင်ခွဲ စစ်ဆေးမှုတွင် သူ့ခန္ဓာကိုယ်၌ နှိပ်စက်ခံရသော အထောက်အထားများကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။

၂) နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများအား သီးခြားခွဲထားခြင်းအတွက် ကိုဗစ်-၁၉ ကို ကျိုးကြောင်းစီလျော်မှု ပြုသချက်အဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ခြင်း

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့အတွင်း တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးတွင် အနည်းဆုံး လူပေါင်း ၄၉၅ ဦးကို စစ်အုပ်စုက ထိန်းသိမ်းခဲ့ကြောင်း AAPP မှတ်တမ်းများက ဆိုသည်။²⁴ တနင်္သာရီတိုင်းအတွင်းတွင် အနည်းဆုံး စစ်ကြောရေး စခန်း ၅ ခုရှိပြီး ထိုနေရာများတွင် နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများကို ထားရှိကာ ထိုနေရာများတွင် နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းမှုများ ပြုလုပ်ကြောင်း မှတ်တမ်းများရှိသည်။ ယင်းနေရာများမှာ ထားဝယ်၊ မြိတ်၊ ကော့သောင်း၊ နှင့် မွန်ပြည်နယ် နှင့် နယ်စပ်တွင် နေရာ ၂ နေရာ တို့ ဖြစ်သည်။²⁵ ထိုနေရာများတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ပြန့်ပွားမှု ရှိခဲ့ကြောင်း သတင်းပေးပို့ချက်များ ရှိသော်လည်း တိကျမှန်ကန်သော အချက်အလက်များရရှိရန်မှာ ခက်ခဲသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပြင်းထန်သော ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်မှု ထားဝယ်ထောင်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထားဝယ် နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား ကွန်ရက်၏ သတင်းပေးပို့ချက်အရ ထိုအချိန်က ထားဝယ်ထောင်တွင် နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား အမျိုးသား ၁၆၀ နှင့် အမျိုးသမီး ၃၀ ကို ထိန်းသိမ်းထားသည်။²⁶

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသော နေရာဒေသများနည်းတူ တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးတွင်လည်း စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက ကိုဗစ်-၁၉ကို နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများအားသူတို့၏ မိသားစုများ၊ သူတို့၏ ရှေ့နေများ နှင့် အခြား အကျဉ်းသားများနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း မရှိစေရန် သီးခြားခွဲထားရာတွင် အကြောင်းပြချက်အဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။ TPV က မှတ်တမ်းတင်မှု တစ်ခုတွင် ထားဝယ်မှ လူငယ်တစ်ဦး အဖမ်းခံရပြီး စစ်ကြောရေး စခန်းတွင် ထိန်းသိမ်းထားခဲ့ပြီး သုံးရက်ကြာအောင် နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းခံခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်အတွင်းတွင် သူ၏ မိသားစုအား ထိုလူငယ်မှာ ကိုဗစ်-၁၉ ဗိုင်းရပ်စ် ကူးစက်ခံထားရကြောင်းပြောပြီး ထိုသူနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ကို ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။

နောက်ထပ် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုတွင် ကိုဗစ်-၁၉ တတိယလှိုင်းအတွင်း ထားဝယ်တွင် လူ ကိုးဦး ဖမ်းဆီး ခံခဲ့ရသည်။ ထောင်ထဲတွင် သူတို့ကို ရက်သတ္တပတ်အတော်ကြာအောင် သီးခြားခွဲထားခဲ့သည်။ လုံခြုံရေး

²² “Daily Briefing in Relation to the Military Coup” 16 August 2021 <https://aappb.org/?p=17088>
²³ “Trajectory of Terror: An overview of human rights perpetrated by the Military Junta in Mon State, Karen State and Tanintharyi region” December 2021 <https://rehmonnya.org/reports/Trajectory-of-Terror.pdf>
²⁴ “Daily Briefing in Relation to the Military Coup” 4 April 2022 <https://aappb.org/?p=20919>
²⁵ “Myanmar military uses systematic torture across country” 28 Oct 2021 <https://apnews.com/article/myanmar-torture-military-prisons-insein-abuse-390fe5b49337be82ce91639e93e0192f>
²⁶ တနင်္သာရီတိုင်းမ် Facebook စာမျက်နှာ၊ ၂၀၂၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၅ ရက်။

တပ်ဖွဲ့များက သူတို့မှာ ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ခံထားရပြီး အခြားသူများနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း ပြောခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် သူတို့ကို စစ်ကြောရေးစခန်းတစ်ခုသို့ ပို့ဆောင်ခဲ့ပြီး ထိုအချိန်မှစ၍ အကြမ်းဖက် အမှုများဖြင့် တရားစွဲဆိုပြီး ထောင်ထဲမှာပင် သူတို့ကို ထောင်ဒဏ် ၉ နှစ် ချမှတ်ခဲ့သည်။ အကြမ်းဖက်မှု နှိမ်နင်းရေး ဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရသူများသည် မိသားစုများ သို့မဟုတ် ထောင်အပြင်မှ အခြားသူများနှင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံခွင့်မရပေ။ ထိုသူများ၏ မိသားစုများက ငှားရမ်းခဲ့သော ရှေ့နေက ကိုလူများတွင် ကိုဗစ်ကူးစက်ထာခြင်းမရှိကြောင်း ယုံကြည်သော်လည်း သူတို့ကို ဖမ်းဆီးပြီးနောက်တွင် သူတို့အား သီးခြား ခွဲခြားထား ရန် အကြောင်းပြချက်အဖြစ် ကိုဗစ်-၁၉ ကို အသုံးပြုခဲ့သည်။

၃) စစ်အုပ်စုက ဖွင့်လှစ်ထားသည့် ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံသည့်နေရာများမှာ အသုံးပြုရန် လုံခြုံမှု မရှိဟု ပြည်သူအများက ခံစားရပြီး ထိုနေရာများတွင် အဖမ်းခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ကြခြင်း

စစ်အုပ်စု ကာကွယ်ဆေးထိုးနေရာများကို ပြည်သူများက အသုံးပြုရန် လုံခြုံမှု မရှိဟု ခံစားရပြီး ဖမ်းဆီးခံရမည်ကို စိုးရိမ်ကြသည်။ မိမိတို့၏ စစ်တမ်းတွေ့ရှိချက်များက တနင်္သာရီတိုင်းအတွင်းရှိ ပြည်သူများသည် အစိုးရ ဦးဆောင်ဖွင့်လှစ်ထားသော ကာကွယ်ဆေး ထိုးသည့် နေရာများမှာ သူတို့အတွက် ဘေးကင်းလုံခြုံမှု မရှိမည်ကို စိုးရိမ်ကြပြီး တုန့်ပြန်သူ၏ ၃၀%က သူတို့ ကာကွယ်ဆေး မထိုးရခြင်းမှာ ဘေးကင်းလုံခြုံမှု မရှိဟု ခံစားရခြင်းနှင့် စစ်ကောင်စီထံမှ ကာကွယ်ဆေး မရလိုခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။²⁷ တချိန်တည်းမှာပင် စစ်တမ်းကို တုန့်ပြန်သူများ၏ ၆၀% က စစ်အုပ်စုက လုပ်ဆောင်ပေးနေသည့် ကာကွယ်ဆေး အစီအစဉ်များမှ တစ်ဆင့် ကာကွယ်ဆေး ကို ရရှိခဲ့သည်ဟု ဖြေဆိုသော်လည်း အများစုက စစ်ကောင်စီ နေရာများတွင် ကာကွယ်ဆေး ထိုးခံရန် တွန့်ဆုတ်ခဲ့ကြသည် သို့မဟုတ် လုံခြုံမှု မရှိသော ခံစားချက်များ ခံစားရသည်ဟု ဆိုသည်။ တုန့်ပြန်သူများက စစ်ကောင်စီ၏ လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရာတွင် ကြောက်ရွံ့ကြောင်း (၅၄%) ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခဲ့ပြီး ဖမ်းဆီးခံရမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်း (36%) နှင့် သူတို့ အသိုင်းအဝိုင်းရှိ အခြားသူများက စစ်အုပ်စု နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေသည်ဟု သံသယဖြစ်မည်ကို စိုးရိမ်ခြင်း (၃၆%) နှင့် မိသားစုဝင်များ ဖမ်းဆီးခံရမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်း (၂၇%) တို့ အသီးသီး ရှိကြပြီး ကာကွယ်ဆေးထိုးခံရချိန်တွင် လုံခြုံမှုမရှိသော ခံစားချက်ကို ရရှိကြသည်။ စစ်တမ်းကို တုန့်ပြန်သူအားလုံးက မကောင်းသော ကာကွယ်ဆေး ရရှိမည်ကို ကြောက်ရွံ့ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့ပြီး စစ်အုပ်စုက ဦးစီး လည်ပတ်သည့် ကာကွယ်ဆေးထိုးသည့် နေရာများမှ ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ခံရမည်ကိုလည်း စိုးရိမ်ကြသည်။

²⁷ အစိုးရဆေးရုံများ၊ ဆေးခန်းများနှင့် အခြားနေရာများတွင်ရှိ စစ်အုပ်စုကြီးကြပ်သော ကာကွယ်ဆေးထိုးနေရာများမှာ တနင်္သာရီတိုင်းတွင် လူအများ အဓိက ကာကွယ်ဆေးထိုးရာ နေရာများဖြစ်သည်။ အချို့သော ပုဂ္ဂလိက ဆေးရုံများတွင် ကာကွယ်ဆေးများရနိုင်သော်လည်း ဆေးတလုံးကို မြန်မာငွေ ၁ သိန်းခန့်ရှိသဖြင့် ပုံမှန် ဝင်ငွေရှိသော လူများအတွက် လက်လှမ်းမီသည့် ရွေးချယ်စရာ မဟုတ်ပေ။

ထိုကြောက်ရွံ့မှုများတွင် အကြောင်းရင်းရှိကြောင်း ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ TPV က ကိုဗစ်-၁၉ တတိယလှိုင်းအတွင်း ရေပူမြို့နယ်တွင် အခြေအနေတစ်ရပ်ကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့သည်။ စစ်ကောင်စီ၏ ကာကွယ်ဆေးထိုးသည့်နေရာတွင် ရောဂါကူးစက်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု အဖွဲ့ဝင်အများအပြားနှင့် သန့်ရှင်းရေးသမားများမှာ ရောဂါပိုးကူးစက်ခံရသည်။ ထို ကူးစက်ပြန့်ပွားမှုကြောင့် လူ ၁၀ ယောက်ကျော် သေဆုံးခဲ့ရသည်။

ခြုံချိကြည့်ပါက တုန့်ပြန်သူများ၏ ၉% ကသာ စစ်အုပ်စု ကြီးကြပ်သော ကာကွယ်ဆေး ထိုးနေရာများတွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များ၏ မေးခွန်းထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းခံရခြင်းကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော်လည်း စစ်အုပ်စုက လည်ပတ်သော ကာကွယ်ဆေး ထိုးနေရာများတွင် ကြောက်ရွံ့ခြင်း ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်နေသည်မှာ ရှင်းလင်းလှပေသည်။

တုန့်ပြန်သူများက သူတို့၏ လိပ်စာများကို ပေးရန် ကြောက်ရွံ့ခဲ့ကြသည် သို့မဟုတ် ကာကွယ်ဆေးထိုးသည့် နေရာများသို့ သူတို့၏ လက်ကိုင်ဖုန်းများ ယူသွားရန် ကြောက်ရွံ့နေခဲ့ကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့သည် CDM လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး ဖမ်းဆီးခံရမည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အခြားသူများကမူ ကာကွယ်ဆေးထိုးသည့်နေရာတွင် လက်နက်ကိုင်ထားသော စစ်သားများကိုတွေ့ရှိရခြင်းကြောင့် တုန့်လှုပ်ခြောက်ခြားရသည်ဟု ပြောဆိုသည်။

၄) ကျန်းမာရေး စံချိန်စံညွှန်း အားနည်းခြင်းနှင့် စစ်အုပ်စု၏ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံသည့် နေရာများတွင် ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုများ

မိမိတို့၏ စစ်တမ်းကောက်ယူမှုက တုန့်ပြန်သူများ၏ ၆၀% သည် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးရာ ဌာနများမှတစ်ဆင့် အနည်းဆုံး ကာကွယ်ဆေး တစ်ကြိမ် အထိုးခံရပြီး ဖြစ်သည်။ စစ်အုပ်စု၏ အစီအစဉ်မှတစ်ဆင့် ကာကွယ်ဆေး အထိုးခံရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရသည့် ထိပ်တန်း အကြောင်းရင်းများအနက် စစ်အုပ်စု၏ ကာကွယ်ဆေးအစီအစဉ်တွင် ကာကွယ်ဆေးထိုးရန် ဆုံးဖြတ်သည့် အကြောင်းရင်းမှာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ခရီးသွားလာရာတွင် လိုအပ်သော ကာကွယ်ဆေး မှတ်တမ်းကို ရယူရန်၊ ဖျားနာခြင်းမှာ ရှောင်လွှဲရန်နှင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်း ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ ကို ဘေးကင်းစွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် တို့ ဖြစ်သည်။

လူအများအပြားမှာ စစ်ကောင်စီ ကြီးကြပ်သည့် နေရာများမှ ကာကွယ်ဆေး ရယူရန် ရွေးချယ်ခဲ့ကြသော်လည်း ကာကွယ်ဆေးများ၏ အရည်အသွေးနှင့် ကာကွယ်ဆေးပေးသည့် ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ဆောင်မှုများကို ကြီးကြီးမားမား စိုးရိမ်ခဲ့ကြသည်။ တုန့်ပြန်သူများ၏ ၈၀% မှာ သူတို့ ရရှိသော ကာကွယ်ဆေးမှာ ဘေးကင်းလုံခြုံပြီး အရည်အသွေး ကောင်းမွန်ခြင်း ရှိမရှိ တို့အပေါ် ယုံကြည်မှု ခိုင်မာစွာ မရှိကြောင်း မိမိတို့၏ စစ်တမ်းက တွေ့ရှိခဲ့သည်။

စစ်ကောင်စီ လုပ်ဆောင်သည့် ကာကွယ်ဆေးထိုးရေး အစီအစဉ်၏ နောက်ထပ် ပြဿနာတစ်ခုမှာ ကာကွယ်ဆေး ထိုးပေးရာ နေရာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို စောင့်ရှောက်မှု အရည်အသွေး ညံ့ဖျင်းခြင်းဖြစ်သည်။

တုန့်ပြန်သူ ၇၅% က ကာကွယ်ဆေး ထိုးခြင်း မပြုမီတွင် မည်သည့် ကျန်းမာရေး စစ်ဆေးမှု သို့မဟုတ် စမ်းသပ်မှုကိုမျှ မရရှိကြောင်း ပြောပြကြပြီး ရရှိသူများမှာလည်း စောင့်ရှောက်မှုအလုံးစုံမှာ သွေးပေါင်ချိန်တိုင်းခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ တုန့်ပြန်သူများ၏ ၅၂% က ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီးနောက် စောင့်ကြည့်ချိန်ပေးကြောင်း ပြောပြကြသော်လည်း မကြာခဏပင် ၎င်းမှာ ငါးမိနစ်သာ ဖြစ်သည်။ တုန့်ပြန်သူများ၏ ၆၆% က ကာကွယ်ဆေးထိုးရာ နေရာတွင် လုပ်ကိုင်နေကြသော ဝန်ထမ်းများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ရေး စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် စံချိန်စံညွှန်းများကို အပြည့်အဝ လိုက်နာခြင်းမရှိကြောင်း ပြောသည်။ ဝန်ထမ်းများ၏ 92 % မှာ အကာအကွယ်ပစ္စည်းများမှန်ကန်စွာ သုံးစွဲခြင်းမရှိကြောင်းနှင့် လူမှုဝေးကွာမှု အကာအဝေးကို လိုက်နာမှု မရှိကြောင်း ၇၈% က အစီရင်ခံကြပြီး ၂၈%က ဝန်ထမ်းများသည် မျက်နှာဖုံးများကို သေချာစွာ တပ်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် လုံးဝတပ်ဆင်ခြင်း မရှိကြောင်း ပြောပြကြသည်။

စစ်ကောင်စီ လည်ပတ်ရာ ကာကွယ်ဆေး နေရာများတွင် ရာခိုင်နှုန်း အတော်များများမှာ သူတို့အား မည်သည့် ကာကွယ်ဆေးထိုးသည်ကို အသိပေး ပြောကြားခြင်း မရှိပါ။ တုန့်ပြန်သူများ၏ ၂၇% က သူတို့ကို မည်သည့် ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးသည်ကို သိရှိခြင်းမရှိကြောင်းပြောသည်။ ထိုသူများထဲမှာ အတော်များများက ကာကွယ်ဆေးထိုးသည့် ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းထံမှ နောက်ဆက်တွဲ ပြဿနာများကို စိုးရိမ်သောကြောင့် သူတို့အားထိုးသည့် ကာကွယ်ဆေးအမည်ကို သို့မဟုတ် အခြားမေးခွန်းများကို မမေးရဲကြောင်း ပြောပြကြသည်။

စစ်အုပ်စုက ထောင်တွင်းရှိလူများကို ကာကွယ်ဆေး အတု ထိုးပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်ရပ် အထောက်အထားရှိသည်။ TPV အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးက နိုင်ငံရေး ပြစ်မှုဖြင့် ထောင်ထဲတွင် ထိန်းသိမ်းခံရစဉ်အတွင်း ထောင်သားအားလုံးကို ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေး ထိုးရန်အတွက် တန်းစီခိုင်းကြောင်း ပြောပြသည်။ သို့သော်လည်း သူတို့ ဘာကာကွယ်ဆေးရမည်ကို မပြောပါ။ ဆေးထိုးခြင်းကိုငြင်းပယ်ခွင့်မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ကာကွယ်ဆေး မထိုးချင်သူများလည်း ထိုးကြရပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့ ငြင်းဆိုပါက နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းခြင်းခံရမည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ နောက်ရက်တွင် မည်သူမျှ မည်သည့် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးကိုမျှ မခံစားရပါ။ ထို့ကြောင့် သူတို့က ကာကွယ်ဆေး အစစ်မဟုတ်ဟု သံသယ ရှိကြပါသည်။

စစ်ကောင်စီက ကြီးမှူးသည့် ကာကွယ်ရေးထိုးသည့် နေရာများတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည်လည်း ပြဿနာတစ်ခု ဖြစ်သည်။ တုန့်ပြန်သူများ၏ ၃၀ % က ကာကွယ်ဆေးထိုးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်းခံရကြောင်း ပြောကြသည်။ အများဆုံးသော ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုဆိုင်ရာ တိုင်ကြားချက်မှာ ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများက စစ်ကောင်စီနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိသူများကို ဦးစားပေးခြင်းဖြစ်ပြီး CDM လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ကြောင်း သိရှိထားသူများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းဖြစ်သည်။ တုန့်ပြန်သူ တစ်ဦးက အခုလို ရှင်းပြသည်။ “လူတွေကို တန်းစီဖို့ပြောတာ ကျွန်တော်ကြားလိုက်တယ်။ ဒါပေမယ့် တချို့တွေက တန်းမစီဘူး၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်တဲ့ အဖွဲ့က သူတို့ ဆွေမျိုးတွေ၊ မိတ်ဆွေတွေနဲ့ CDM လှုပ်ရှားမှုမှာ မပါတဲ့ အစိုးရ

ဝန်ထမ်းတွေကို ဦးစားပေးတယ်။” အခြား တုန့်ပြန်သူတစ်ဦးက စစ်ကောင်စီ ကာကွယ်ဆေးထိုးသည့်နေရာတွင် အသက် ၅၆ နှစ်နှင့် အထက် လူများကို ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးရန် တရားဝင်ကြေညာထားသည့်အချိန်တွင် ဝန်ထမ်းများက သူတို့ သိသော အသက်ငယ်ရွယ်သူများကို ထိုးပေးသည်ကို ပြန်ပြောပြသည်။

စစ်အုပ်စု လုပ်ဆောင်သော ကာကွယ်ရေးထိုးသည့် နေရာများတွင် ဤခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်းသည် စစ်တပ်ထောက်ခံသူများကို ကာကွယ်ဆေးရရှိအောင် ဦးစားပေးသည့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ပုံစံနှင့် CDM တွင် ပါဝင်သူများအား လက်လှမ်းမီမှုမရှိအောင် ပိတ်ဆို့ခြင်း၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် နားလည်နိုင်သည်။ TPV သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ပထမပတ်အတွင်း သရက်ချောင်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ အနည်းဆုံး ကျေးရွာ သုံးရွာတွင် ဒေသခံ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု အဖွဲ့များက စစ်အုပ်စုကို ထောက်ခံသော သူများ၏ စာရင်းကိုကောက်ယူ၍ ထိုသူများကို မြို့နယ်ဆေးရုံတွင် ကာကွယ်ဆေးထိုးရန် စေလွှတ်ခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းကောက်ယူရရှိသည်။ သရက်ချောင်း ဒေသခံ တစ်ဦးက “ဒေသခံ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု အဖွဲ့က ဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှုကို ထောက်ခံတဲ့ ဘယ်သူ့ကိုမှ မယူဘူး။ ဒါကြောင့် စစ်အုပ်စုအောက်မှာ ဒေသခံ လူအများစုက ကာကွယ်ဆေးကို လက်လှမ်းမမီနိုင်ဘူး ဖြစ်နေတယ်။” ဟု ပြောပြသည်။

၅) လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ကို စစ်အုပ်စုက ကန့်သတ်ရန်အတွက် အကြောင်းပြချက်အဖြစ် ကိုဗစ်-၁၉ ကို အသုံးပြုခြင်း

အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းသည်မှစ၍ စစ်အုပ်စုသည် ကိုဗစ်-၁၉ နောက်ယောင်ခံ စောင့်ကြည့်မှုကို အသုံးပြုလျက် မြို့များအတွင်း သွားလာသူများ၊ သို့မဟုတ် လမ်းမကြီးများနှင့် ကျေးလက်လမ်းများတွင် သွားလာသူများအား စောင့်ကြည့်မှုနှင့် အနှောက်အယှက်ပေးမှုကို အကြောင်းပြချက်တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင် စစ်အုပ်စုသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် မြို့အတွင်း၊ ဒေသအတွင်း လှည့်လည်သွားလာသူများ၊ နှင့် ဒေသအပြင်မှ လာရောက်သူများသည် ကာကွယ်ဆေးထိုးထားသော စာရွက်စာတမ်းများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိ ထောက်ခံစာများ ပြသရန် အမိန့်ထုတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်အောက်တွင် လူများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးထိုးထားသော စာရွက်စာတမ်းများကို ပြသ၍ ဒေသခံ ကျေးရွာ အုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများထံမှ ခရီးသွားထောက်ခံစာများ တောင်းခံရရှိသာမက သူတို့သည် နာမည်ပေါက် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ PDF များမဟုတ်ကြောင်းလည်း အာမခံရသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် ယခင် စစ်အာဏာရှင်လက်ထက်က အဆင့်ဆင့်သော ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ကွန်ရက်များ မှတစ်ဆင့် အိမ်နီးနားချင်းအထိ လူများကို စောင့်ကြည့်ထိန်းချုပ်ခဲ့သော အတွေ့အကြုံကို ပြန်လည် သတိရ ထင်ဟပ်စေသည်။

ကာကွယ်ဆေးထိုးသော မှတ်တမ်းများကို ခရီးသွားရန် လိုအပ်သည့်တိုင်အောင် သူတို့၏ ဒေသဆိုင်ရာ ကျေးရွာအုပ်စု သို့မဟုတ် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ သို့မဟုတ် ဆေးရုံ သို့မဟုတ် ဆေးခန်းများမှ လိုအပ်သော ထောက်ခံစာများ ရရှိရန် ငွေအမြောက်အများပေးရကြောင်း ဒေသခံများက ပြောသည်။

တုန့်ပြန်သူတစ်ဦးက မြိတ်ဆေးရုံတွင် စာရွက်စာတမ်းများအတွက် ကျပ် နှစ်သောင်း ပေးရကြောင်း ပြောပြခဲ့ပြီး နောက်ထပ် တစ်ဦးက လောင်းလုံး ဆေးရုံတွင် ကျပ် တစ်သောင်းပေးရသည်ဟု ပြောသည်။

မြေပြင်တွင် တကယ့်ခံစားချက်မှာ ဖြစ်ရပ်အများအပြားတွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက ကိုဗစ်-၁၉ စာရွက်စာတမ်းများ ပြသရန် တောင်းခံခြင်းသည် စစ်အုပ်စုကို ဆန့်ကျင်ရာတွင် ပါမပါ လူအများကို စစ်ဆေးရန်၊ လူများထံမှာ ငွေတောင်းရန် သို့မဟုတ် လူများကို ခရီးသွားလိုစိတ်မရှိစေရန်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအတွင် လမ်းများပေါ်တွင် သွားလာနေခြင်းမရှိစေရန် လုပ်ဆောင်နေခြင်းဖြစ်ပြီး လူထု ကျန်းမာရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ခြင်း မဟုတ်ပေ။

မိမိတို့၏ စစ်တမ်းက တွေ့ရှိချက်မှာ လူများ ကာကွယ်ဆေးထိုးသည့် အဓိက ရည်ရွယ်ချက်များအတွင်းမှ တစ်ခုမှာ စားဝတ်နေရေးအတွက် သွားလာရ လွယ်ကူစေရန် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားသူများအတွက်မူ ခွင့်ပြုချက်လက်မှတ်များ ရရှိရန် ခက်ခဲခြင်းနှင့် စစ်အုပ်စုက ကြီးမှူးသော ကာကွယ်ဆေးနေရာများတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်း သို့မဟုတ် နေရာများကို ရှောင်ကျဉ်ရခြင်းများကို ကြုံတွေ့နိုင်သည်။

ကိုဗစ်-၁၉ နှင့် သက်ဆိုင်သော အသွားအလာ ကန့်သတ်ချက်များသည် အကျင့်ပျက် စစ်သားများနှင့် ရဲများအတွက် လူအများထံမှ ငွေညှစ်ရန် အခွင့်အလမ်းကိုလည်း ဖြစ်စေသည်။ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ဒေသခံ မီဒီယာများက ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁၆ ရက်တွင် စစ်သားများသည် ကိုဗစ်-၁၉ စစ်ဆေးရေး ဂိတ်များဖွင့်ခြင်းသည် ကလင်အောင်-ကန်ဘောက် လမ်းပေါ်က ခရီးသွားများထံမှ ငွေတောင်းခံရန် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။²⁸

လူများမှာ စစ်ဆေးရေး ဂိတ်များတွင် ကာကွယ်ဆေး မှတ်တမ်းများရှိသော်လည်း ငွေတောင်းခံခံရခြင်းနှင့် ကာကွယ်ဆေးမှတ်တမ်းများမရှိသော်လည်း သွားခွင့်ရသည့် ဖြစ်ရပ်များရှိသည်ကို မိမိတို့ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ တုန့်ပြန်သူတစ်ဦးက “ကြားတာကတော့ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးမှတ်တမ်းမ မပြနိုင်ရင်မြို့အဝင် ဂိတ်မှာ ၂သောင်းခွဲ ပေးရတယ်” ဟု ရှင်းပြသည်။

စစ်တပ်လက်အောက်ရှိ ဆေးရုံများက ကာကွယ်ဆေး မှတ်တမ်းအတုများ ရောင်းချပေးနေကြောင်းလည်း အထောက်အထားများရှိသည်။ တနင်္သာရီ တိုင်းအတွင်းမှ ထွက်ခွာနိုင်ရန်အတွက် ဒေသခံ ဘတ်စကား ကုမ္ပဏီ တစ်ခုကို ကာကွယ်ဆေး မှတ်တမ်း အတုအတွက် ကျပ် ၂ သောင်းခွဲ ပေးရကြောင်း TPV အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးက အစီရင်ခံသည်။ ဘတ်စကားကုမ္ပဏီက ထို ကာကွယ်ဆေး လက်မှတ်အတုကို အနီးအနားရှိ စစ်ဆေးရုံမှ ရရှိသည်။

၆) စစ်အုပ်စုက မျက်နှာဖုံးမတပ်ဖို့ အမိန့်ပေးခြင်းသည် ကိုဗစ် -၁၉ ကာကွယ်ရေး စံချိန်စံညွှန်းများကို ချိုးဖောက်သည်။

²⁸ တနင်္သာရီတိုင်းမ် Facebook စာမျက်နှာ၊ ၂၀၂၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၆ ရက်။

တနင်္သာရီတိုင်းအတွင်း စစ်အုပ်စု၏ မျက်နှာဖုံး တပ်ဆင်ခြင်းအပေါ် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာချည်းကပ်ပုံသည် ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်မှုကို အတိုက်အခံလှုပ်ရှားမှုများကို ဖြိုခွင်းရန်နှင့် တုန့်ပြန်တိုက်ခိုက်ရန် ပုံစံသွင်းထားခြင်း၏ နောက်ထပ် နမူနာကို တွေ့ရသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ထားဝယ်မြို့၏ အချို့နေရာများတွင်သာမက စစ်ဆေးရေး ဂိတ်များနှင့် ကမ္ပေကင် နှင့် ပေါက်တိုင် တံတားများ ဖြတ်သန်းသည့်အခါများတွင် မျက်နှာဖုံး မတပ်ဆင်ရန် အမိန့်ပေးထားသော ပိုစတာများကို စတင်တွေ့ရှိလာရသည်။ ဤစည်းကမ်းများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ရေး စံချိန်စံညွှန်းများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဆန့်ကျင်နေပြီး ထားဝယ်ပြည်သူများအတွက် စစ်အုပ်စု၏ လုံခြုံရေး စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း အသစ်များ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။ စည်းမျဉ်းအသစ်များထဲတွင် ဆိုင်ကယ်ကို ယောက်ျား နှစ်ယောက်မစီးရန်၊ ရှေ့ကာ ပါသော မော်တော်ဆိုင်ကယ်ဦးထုပ်များ မဆောင်းရန်တို့လည်း ပါရှိသည်။²⁹

မျက်နှာဖုံး မတပ်ရ စည်းကမ်းသစ်သည် အချို့သော စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များအတွက် ဒေသခံများထံမှ ငွေညှစ်ရန် နည်းလမ်းလည်း ဖြစ်လာသည်။ တုန့်ပြန်သူ တစ်ဦးက “ကမ္ပေကင် တံတား ဂိတ်မှာ ရှိတဲ့ စစ်သား/ရဲသားတွေက လုံခြုံရေးအတွက် ဘယ်သူမှ အဲဒီမှာ မျက်နှာဖုံး မတပ်ရဘူးလို့ ကြေညာတယ်၊ မလိုက်နာရင် ဒဏ်ငွေ ၅၀၀၀ ပေးရမယ်ဆိုတဲ့ ခြိမ်းခြောက်မှုအောက်မှာ” လို့ ပြောခဲ့သည်။ ထားဝယ်မြို့အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လိုသည့်အခါ လူများသည် သူတို့ မျက်နှာဖုံးနှင့် ဆိုင်ကယ်ဦးထုပ်များကို ချွတ်ပြီး ဆိုင်ကယ်ကို တွန်းသွားရသည်။ သတိမေ့ပြီး ဆိုင်ကယ်ဆက်စီးမိသူများကို စစ်သားများက “သေချင်လို့လား၊ လမ်းလျှောက်စမ်း” ဟု ခြိမ်းခြောက်ပြီး ဒဏ်ငွေ သုံးသောင်း ဆောင်ရသည်။

ပြည်သူများမှာ မျက်နှာဖုံးများ မတပ်သည့်အတွက် နှောက်ယှက်စော်ကားခြင်းခံရပြီး တပ်သည့်အတွက်လည်း နှောက်ယှက်စော်ကားခံရသည်။ မိမိတို့၏ စစ်တမ်းကောက်ရာတွင် တုန့်ပြန်သူများ၏ ၄၅% က လွန်ခဲ့သည့် ၁၂ လအတွင်း သူတို့သည် မျက်နှာဖုံး တပ်ရန်ကော မျက်နှာဖုံး မတပ်ရန်ပါ အမိန့်များ သို့မဟုတ် ကြေညာချက်များကို ရရှိခဲ့သည်ဟု ဖြေဆိုခဲ့သည်။

ထိုစည်းကမ်းများကို မြို့အနှံ့တွင် စစ်တပ်နှင့် ရဲများက အကောင်အထည်ဖော်ကြပြီး တခါတရံ ထိုဂိတ်များ၏ ဆက်ဆံရေးကြောင့် အကြမ်းဖက်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ ဒေသတွင်း မီဒီယာ၏ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အရ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်တွင် မောင်မဲရှောင် ရွာမှ အသက် ၄၀ အရွယ် ကိုသိန်းထိုက်ဦးမှာ သူ့အိမ်နားရှိ စစ်ဆေးရေး ဂိတ်တွင် ပစ်သတ်ခံရသည်။³⁰

²⁹ “အချို့သော မြို့နယ်များမှ စစ်ကောင်စီ အရာရှိတွေက ဆိုင်ကယ် အတူတူစီးတဲ့ ယောက်ျားလေးတွေ သေနတ်နဲ့ အပစ်ခံရနိုင်တယ်လို့ ပြောတယ်။” ၂၀၂၁ နိုဝင်ဘာ ၁၆။ <https://www.myanmar-now.org/en/news/junta-officials-in-some-townships-say-men-risk-being-shot-if-they-ride-the-same-motorcycle>

³⁰ တနင်္သာရီတိုင်းမ် Facebook စာမျက်နှာ၊ ၂၀၂၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၆ ရက်။

၇)စစ်အုပ်စုက လုံခြုံရေးကို အကြောင်းပြပြီး ညအချိန် နေအိမ်များသို့ ဝင်ရောက်စစ်ဆေးရာတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ရောဂါကို ၎င်းတို့က မကာကွယ်သည့်အပြင် ပြည်သူလူထု ချိုးဖောက်ခြင်းကို တွေ့ရှိပါက ဖမ်းဆီးခြင်း ဒဏ်ရိုက်ခြင်းများကို တွေ့ရှိရသည်။

မိမိတို့၏ စစ်တမ်းတွင် တုန့်ပြန်သူ ၁၈% မှာ စစ်ကောင်စီ လက်အောက်တွင် ဧည့်စာရင်း စစ်ဆေးခြင်းကို တွေ့ကြုံခဲ့ကြရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ညအချိန် အိမ်များကို ဝင်ရောက်ရှာဖွေစီးနင်းခြင်းသည် ယခင်စစ်အာဏာရှင်များ ထံမှ လက်ကျန်များ ဖြစ်ပြီး အတိုက်အခံများကို နှိမ်နင်းရန် စစ်ကောင်စီ၏ မဟာဗျူဟာ တစ်ခု ဖြစ်ကြောင်းရှင်းလင်းသည်။ ယင်းတွင်လည်း ကိုဗစ်-၁၉ ဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲများ ရှိသည်။

စစ်သားနှင့် ရဲများသည် ဒါဇင်နှင့် ချီသော သို့မဟုတ် ရာနှင့် ချီသော အိမ်များကို တညအတွင်း ဆင်းတက်သွားလာခြင်းကြောင့် စစ်ဆေးမှုများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်မှုအတွက် ရောဂါပိုး သယ်ဆောင်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင် ကိုဗစ်-၁၉ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အတိုက်အခံ လှုပ်ရှားတက်ကြွသူများအား ဤသို့သော ညပိုင်း ရှာဖွေခြင်းများလုပ်ရန်အတွက် အကြောင်းပြချက်အဖြစ်လည်း အသုံးပြုသည်။ မိမိတို့၏ စစ်တမ်းတွင် ဧည့်စာရင်းစစ်ခံရသည်ဟု တုန့်ပြန်သူများအနက် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက ဤသို့ စစ်ဆေးရခြင်းသည် ကိုဗစ်-၁၉ စည်းကမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောခဲ့ကြသည်။

ဒီဇင်ဘာ ပထမပတ်အတွင်း ထားဝယ်တွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက ကာကွယ်ဆေး မထိုးရသေးသူများအား စစ်ဆေးရန်ဟု ဆိုကာ ညပိုင်း ဧည့်စာရင်း စစ်ဆေးခြင်းများကို တိုးမြှင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ လူငယ်တယောက်က ကာကွယ်ဆေးထိုးထားခြင်းမရှိသောကြောင့် စစ်ဆေးမှုကို ရှောင်ရန် ဒုတိယထပ်မှ ခုန်ချခဲ့သောကြောင့် ခြေထောက်ကျိုးသွားခဲ့သည်။ ပိုဆိုးသွားသည်မှာ ဒေသတွင်းရှိ ဆေးခန်းမှ ဆရာဝန်များသည် CDM လုပ်ထားခြင်း မရှိသောကြောင့် ဆေးခန်းသွားပြပါက တိုင်ကြားမည်စိုးသောကြောင့် သူက ဆေးခန်းသို့ မသွားနိုင်ပဲ ရှိခဲ့သည်။

၈) လူထုက ဦးဆောင်သော ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်ချက် အစပျိုးလုပ်ဆောင်မှုများကို စစ်အုပ်စုက ပျက်စီးစေခြင်း

လူထု-ဦးဆောင်သော စေတနာ့ဝန်ထမ်း ကိုဗစ်-၁၉ တုန့်ပြန်ရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်သည့် စစ်တမ်း တုန့်ပြန်သူများက စစ်ကောင်စီ အောက်တွင် သူတို့၏ လုပ်ငန်းများအတွက် သိသာထင်ရှားသော စိမ်းခေါ်မှုများကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့ကြသည်။ လူထု စေတနာ့ဝန်ထမ်းများက တင်ပြသည့် စိမ်းခေါ်မှုများတွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များ၏ ဖမ်းဆီးမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ညမထွက်ရ အမိန့်ကြောင့် ညအချိန်များတွင်

အရေးပေါ်လူနာများကို ဆေးရုံသို့ မပို့ဆောင်နိုင်ခြင်း၊ ဆေးရုံနှင့် ဆေးခန်းများက ဂရုမစိုက်ခြင်း၊ ဆရာဝန်များ သူနာပြုများကို အိမ်သို့ ပင့်ပါက ဈေးကြီးခြင်း၊ CDM ဆရာဝန်များ သူနာပြုများကမှာ ဖမ်းဆီးခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့နေသောကြောင့် အိမ်သို့ ပင့်ဆောင်ရန် ခက်ခဲခြင်း၊ ဆေးဝါးနှင့် အောက်ဆီဂျင်ဗူးများဈေးကြီးခြင်း၊ ဆေးနှင့် အောက်ဆီဂျင် ဗူးများမှာ ရှားပါးသဖြင့် ဝယ်ယူရန် လူတန်းရှည်ကြီးများကိုစောင့်၍ တန်းစီရခြင်း၊ နှင့် အောက်ဆီဂျင်ဗူးများ မရနိုင်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင် စစ်ကောင်စီက ဆေးဖက်ဆိုင်ရာ အသုံးအဆောင်များ၊ အောက်ဆီဂျင်နှင့် PPE များကို မရနိုင်အောင် ပိတ်ပင်ထားခဲ့သည်။ အောက်ဆီဂျင် ဖြန့်ဝေမှုမှာ မျှတမှု မရှိပဲ စစ်ဆေးရုံများက အကုန်လုံး သို့မဟုတ် အကုန်လုံးနီးပါးကို ရယူကြသည်။ ဥပမာ တတိယလှိုင်းအတွင်းတွင် ထားဝယ် ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ လူထု ကျန်းမာရေး အဖွဲ့တို့မှ အောက်ဆီဂျင် ဗူးများအားလုံးကို ဖယ်ရှားခဲ့ပြီး အားလုံးကို စစ်ဆေးရုံသို့ ယူဆောင်သွားခဲ့သည်။ အောက်ဆီဂျင်ရလိုသူ မည်သူမဆိုသည် မြို့နယ် ကျန်းမာရေး အုပ်ချုပ်ရေး ဌာန သို့မဟုတ် စစ်ကောင်စီက ခန့်ထားသည့် ကျေးရွာအုပ်စု ခေါင်းဆောင်များထံမှ ထောက်ခံစာများပြသရန် လိုအပ်သည်။

ကျေးဇူးတင် မှတ်တမ်းတင်လွှာ

အစီရင်ခံစာဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကြားမှ သူတို့၏ ဖြစ်စဉ် အကြောင်းရာများကို ရဲဝံ့စွာ ပြန်လည်မျှဝေခဲ့သည့် မိန်းကလေးများ၊ လူငယ်နှင့်အမျိုးသမီးများ၊ အခြားသောလူထုအသိုင်းဝိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များမပါဘဲ ဤအစီရင်ခံစာကို ရေးသားနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်ပါသောကြောင့် -

- ✍ စစ်တမ်းဖြေကြားပေးကြသော တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ မြို့နယ် (၁၀) မြို့နယ်မှ လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးချင်းစီတိုင်းအား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။
- ✍ မိမိလုံခြုံရေးအခက်ခဲများကြားမှ အစီရင်ခံစာဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အချိန်အားဖြစ် သော်လည်းကောင်း လူအားဖြစ်သော်လည်းကောင်း ပါဝင်ပေးကြသည့် **တနင်္သာရီတိုင်းလူထုအသံ** အဖွဲ့ဝင်အားလုံးနှင့် တသီးပုဂ္ဂလများအား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။
- ✍ အစီရင်ခံစာစတင်သည့်အချိန်မှစ၍ ပြီးဆုံးသည့်အချိန်အထိ နည်းပညာအထောက်အကူနှင့် အကြံဉာဏ်များပေးသည့် **"ရှေ့ပြေးအသံ"** **"Progressive Voice"** အား အထူးပင်ကျေးဇူးတင် ရှိပါသည်။
- ✍ အစီရင်ခံစာအတွက် လိုအပ်သည့် ရံပုံငွေ ကူညီပေးသည့် **BRC** အားလည်း အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

အစီရင်ခံစာဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ပါဝင်ကူညီပံ့ပိုးပေးကြသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကျေးဇူးတင်ထိုက်သူများအားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း **တနင်္သာရီတိုင်းလူထုအသံ** မှ မှတ်တမ်းတင် အသိမှတ်ပြုအပ်ပါသည်။

တနင်္သာရီတိုင်းလူထုအသံ (TPV)

ဆက်သွယ်ရန်

တနင်္သာရီတိုင်းလူထုအသံ

✉ tnipeoplevoice21@protonmail.com